

Het rijbewijs bij ouderen

dementie en rijvaardigheid

HOW TO INTRODUCE YOURSELF

1. Say "Hello!"
2. Say "My name is...."
3. Say "It's nice to meet you!"

Let's talk
about...

1. Het fenomeen 'ouderen'
2. Het rijbewijs
3. De persoon met een dementie

.... in het verkeer

Het *fenomeen* 'ouderen in het verkeer'

- definitie 'ouderen' (chronologische leeftijd?, ...)
- periode 2012 en 2050: aandeel 65+ stijgt met 50%
- het overlijdensrisico stijgt vanaf 75 jaar
 - autobestuurder 2 keer zo hoog
 - fietser 4 keer zo hoog
 - voetganger 6 keer zo hoog
- bij de oudere bestuurder stijgt vooral het risico om zelf te overlijden

Het *fenomeen* 'ouderen in het verkeer'

- 1992: 1/7 (17%) overledenen in verkeer was 65+
2017: 1/4 (25%)
- Meer dan de helft van de omgekomen senioren was een voetganger of een fietser
- Meer dan de helft van de omgekomen voetgangers en fietsers waren senioren
- 3 belangrijke factoren:
 - kwetsbaarheid
 - weinig rijden
 - rijgeschiktheid

Het rijbewijs in het verkeer

Wie heeft een Rijbewijs nodig?

- **de meeste bestuurders**
(wie niet: bromfiets klasse A, geboren voor 14/02/1961 AM, voortbewegingstoestellen, begeleider van dieren, ...)
- **wie met een gemotoriseerd voertuig wil rijden**
(cat. AM, B, ...)

Het rijbewijs in het verkeer

Wie heeft een Rijbewijs nodig?

- **Rijbewijzen**

- **Groep 1:**

Categorie: AM, A1, A2, A, B, B+E, G

- **Groep 2:**

Categorie: C1, C1+E, C, C+E, D1, D1+E, D, D+E, B bezoldigd vervoer

Wat ook en evt. zonder Rijbewijs?

Verantwoordelijkheid van bestuurder (Art. 8.3 VR)

Het rijbewijs in het verkeer

Waarom heb je een Rijbewijs nodig?

- het is een wettelijke vereiste
- het is een voorwaarde om van de rechten van de verzekering te kunnen genieten (Burgerlijke Aansprakelijkheid; de zogenaamde 'groene kaart')

Het rijbewijs in het verkeer

Hoe krijg/hou je een Rijbewijs?: procedure

- het is een voorrecht (geen basisrecht)
- het is als het ware een 'diploma'

Het rijbewijs in het verkeer

Hoe krijg/hou je een Rijbewijs?: procedure

Voorwaarden:

1. Theorie **examen**
2. Praktijk **examen**
3. Medische **voorwaarden**

Wie dus 'geneeskundig' 'niet in orde' is,
mag niet rijden.

RIJ	VAARDIG GESCHIKT	HEID
-----	---------------------	------

RIJ	GESCHIKT	HEID
-----	----------	------

Het rijbewijs in het verkeer

Rijdt u mee?

Het rijbewijs in het verkeer

Medische voorwaarden

[Wachtwoord vergeten?](#) [Gebruikersnaam vergeten?](#)

<https://www.wegcode.be/wetteksten/secties/kb/kb-230398/662-bijlage6>

[CONTACT](#) [PRIVACY POLICY](#) [DISCLAIMER](#) [CODE-DE-LA-ROUTE.BE \(FR\)](#)

[START](#)[ACTUALITEIT](#)[REGELGEVING](#)[DOWNLOADS](#)[LINKS](#)

[Start](#) > [Regelgeving](#) > [Per niveau](#) > [Koninklijke besluiten](#) > [KB 23-03-1998](#)

WOENSDAG 19 AUGUSTUS 2020

23 MAART 1998. - Koninklijk besluit betreffende het rijbewijs.

(B.S. 30.04.1998)

Bijlage 6. Minimumnormen en attesten inzake de lichamelijke en geestelijke geschiktheid voor het besturen van een motorvoertuig

INHOUD :

1. Beschrijving functionele stoornissen en aandoeningen die de uitsluiting tot gevolg hebben en de geneeskundige normen waaraan de kandidaat voor een rijbewijs of een voorlopig rijbewijs en de houder van een rijbewijs, moeten voldoen
2. Normen betreffende de fysieke en geestelijke geschiktheid
3. Normen betreffende de visuele functies

REGELGEVING

VAAK BEKEKEN ☐

PER ONDERWERP ☐

PER NIVEAU ☐

- Europese verordeningen
- Wetten
- Koninklijke besluiten
- Ministeriële besluiten
- Decreten en besluiten
- Ministeriële omzendbrieven
- College van Procureurs-generaal

WIJZIGINGEN

Medische voorwaarden

KB van 23/03/1998 betreffende het RB (Bijlage 6)

II. Normen betreffende de fysieke en geestelijke geschiktheid

1. Neurologische aandoeningen *
2. Geestelijke aandoeningen
3. Epilepsie
4. Pathologische somnolentie
5. Locomotorische aandoeningen
6. Aandoeningen van hart en bloedvaten *
 - Ritme en geleiding
 - Bloeddruk
 - Coronair stelsel en myocard
7. Diabetes mellitus *
8. Aandoeningen van het gehoor en vestibulair systeem *

RIJ

GESCHIKT

HEID

Medische voorwaarden

KB van 23/03/1998 betreffende het RB (Bijlage 6)

III. Normen betreffende de visuele functies *

1. Algemene bepalingen
2. Centrale gezichtsscherpte van ver
3. Het gezichtsveld
4. Kleurzin
5. Zicht bij schemerlicht

IV. Normen betreffende het gebruik van alcohol, psychotrope stoffen en geneesmiddelen

1. Psychotrope stoffen en geneesmiddelen
2. Alcohol

V. Normen betreffende nier- en leveraandoeningen

VI. Implantaten

RIJ

GESCHIKT

HEID

Welke arts?

- Huisarts - Specialist -> **Concluderend arts**
- Concluderende arts houdt rekening met **alle criteria**
- Attesteert met een '**attest Model VII**'
- Indien nodig: **doorverwijzing** naar collega of gespecialiseerde dienst (**CARA**)

RIJ

GESCHIKT

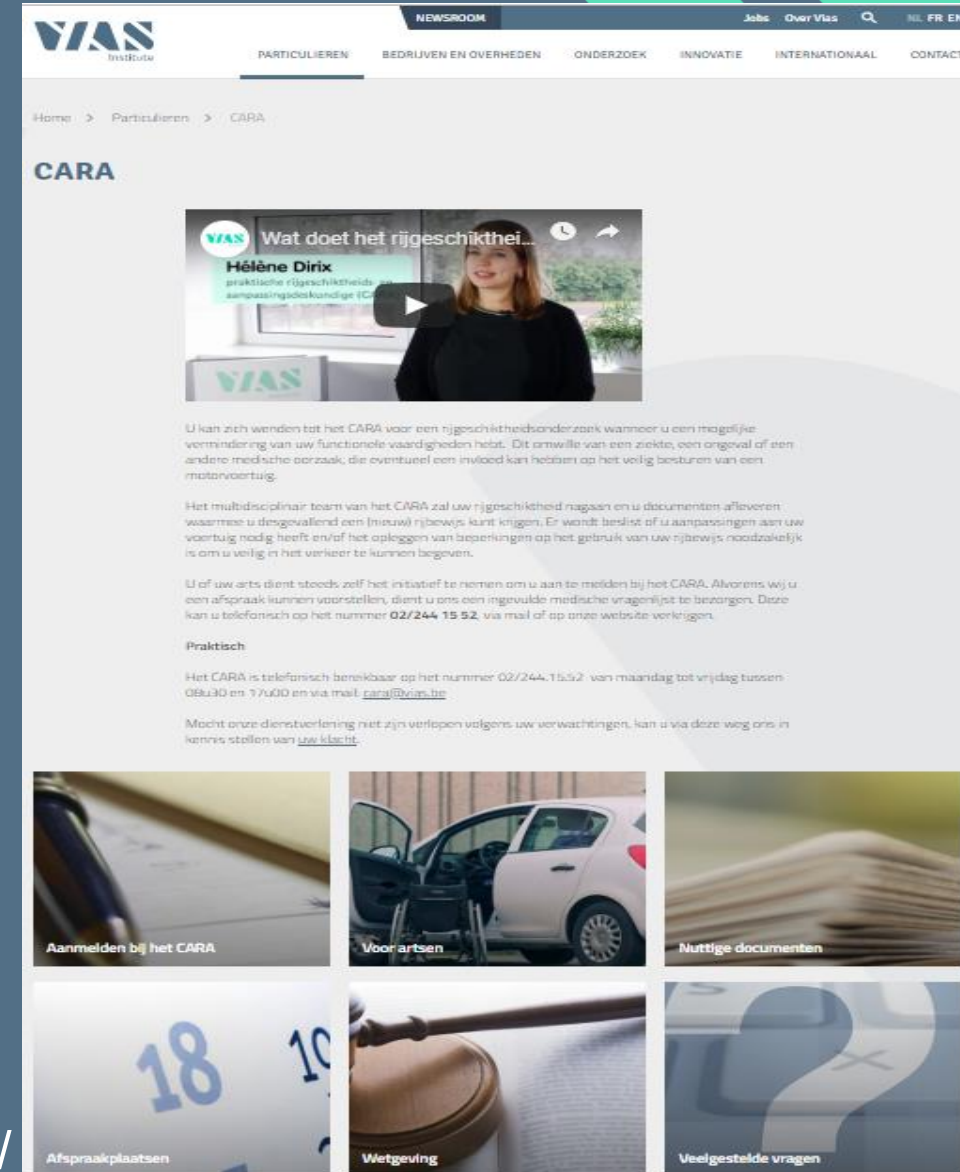
HEID

Het rijbewijs in het verkeer

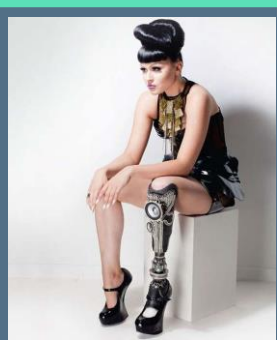
het CARA

- Centrum voor Rijgeschiktheid en Voertuig-aanpassingen
- Bevoegdheid*:
KB 23 maart 1998*
MB 27 maart 1998*
- Afdeling van het Vias Institute
- Bevoegdheid van Departement Mobiliteit en Openbare Werken Vlaanderen

<https://www.vias.be/nl/particulieren/cara/>

Het rijbewijs in het verkeer

het CARA: doorverwijs-redenen en functioneren

Het rijbewijs in het verkeer

[illegible]

	
XI. Rijsgeschiedenis afgeleverd door de gemeenschap van het centrale bureau in artikel 41 van het gemeentelijk besluit van 23 maart 1900 betreffende het rijbewijs aan de kandidaat voor het rijbewijs van groep I	
Ik ondergetekende, Dr. Miles Van Hove, doordat in de gemeentelijke wetgeving heeft dat de Gemeenteraad bevestigd op basis van de onderzoekers door middel of andere gemeenteraden algemeen, en/of op basis van de besluiten van een praktische rijopleiding met een motorvoertuig van de categorie	
Aan	
☐ rijgeschikt is onder de volgende voorwaarden of beperkingen	
01-06	
☐ rijgeschikt is niet volgens voorgescreven	
10-12	
Het rijgeschiktheidsbevel van de experts is gevoerd in bijlage	
☐ Ja	☐ Nee
Overzicht codes :	
01-06	
10-12	
Op basis van medische vaststellingen en overeenkomstig bijlage 6 van het gemeentelijk besluit van 23 maart 1900 betreffende het rijbewijs, heeft dit rijgeschiktheidsbevel	
Ik bevestig de geldigheid tot 20110000.	
In wetgeving de mij ter beschikking gestelde medische adviezen in bewaren in het dossier van de kandidaat getekend een periode van 3 jaar.	
Identificatie van de kandidaat :	Identificatie van de gemeenschap :
Naam :	Naam :
Voornaam :	1. 17405-03-01
Geboortedatum :	CNA
Rijbewijsnummer :	1100 BPUUSSEL
Adres :	
	Datum :
	Handtekening :
	20110017

	
<u>Technische fiche voor de klant (detail van model XI)</u>	
Naam en voornaam	
Adres	
Dossienummer	
<u>VOORWAARDEN EN BEPERKINGEN</u>	
01.06	Bid of counterfense
Alleen geldig tot 20/11/2020	
<u>UITSCHUING EN AANPASNINGEN</u>	
CAT AM	
10.02	Automatische keuze van de versnellingen
Mark Tant, PhD 20/11/2017	
Dit document kan u niet gebruiken voor de commerciële verspreiding van uw (eigen), of kan het wel gebruiken, wanneer u een aanpak wilt te maken tot het Viasys Afdeling voor Personen met een handicap (VAPH), het KMO, of de ministerie, het Thema of Themas. (Op dit document wordt de verspreiding van de commerciële zaak aangelegd op het eigendomswaardet en van (eigen), leaser of document, indien u geen recht heeft op terugbetaling van de aanpakken of de kosten voor een eigen rekening.	
België's Institut voor Wetenschappelijk en + Institute Bridge voor de Wetenschappelijk Institute Wetenschappelijk Institute, 10/10 Avenue + Avenue de la Recherche, 10/10 Avenue + Avenue de la Recherche, 10/10 Avenue + Avenue de la Recherche, 10/10 Avenue + Avenue de la Recherche	

Het rijbewijs in het verkeer

Het attest 'Model VII'

- ☐ rijgeschikt voor het besturen van voertuigen van de categorie (*) ☐AM ☐A1 ☐A2 ☐A ☐B ☐B+E ☐G (*) zonder aanpassingen, voorwaarden noch beperkingen
- ☐ rijgeschikt voor het besturen van voertuigen van de categorie (*) ☐AM ☐A1 ☐A2 ☐A ☐B ☐B+E ☐G (*) onder volgende voorwaarden of beperkingen:
- ☐ code 02. gehoorprothese/hulp communicatie
 - ☐ code 61 : beperkt tot verkeersdeelname van 1 uur na zonsopgang tot 1 uur voor zonsondergang;
 - ☐ code 62 : beperkt tot verkeersdeelname binnen een straal vankm rond de woonplaats of alleen in de aangegeven plaats-/landstreek
 - ☐ code 63 : beperkt tot het rijden zonder passagiers
 - ☐ code 64 : beperkt tot het rijden met een snelheid van niet meer dankm/u;
 - ☐ code 65 : rijden enkel onder begeleiding van een houder van een rijbewijs
 - ☐ code 66 : beperkt tot het besturen zonder aanhangwagen
 - ☐ code 67 : niet geldig op autosnelwegen
 - ☐ code 68 : zonder alcohol

Bijlage 1 bij het koninklijk besluit van 14 december 2016 tot omzetting van richtlijn 2015/653/EU van de Commissie van 24 april 2015 tot wijziging van Richtlijn 2006/126/EG van het Europees Parlement en de Raad betreffende het rijbewijs.

VII. RIJGESCHIKTHEIDSSATTEST VOOR DE KANDIDA(A)T(E) VOOR HET RIJBEWIJS VAN GROEP 1

Ik ondergetekende,, geneesheer, verklaar hierbij de hierna vermelde kandida(a)t(e) onderzocht te hebben en hem/haar overeenkomstig de bepalingen van bijlage 6 van het koninklijk besluit van 23 maart 1998 betreffende het rijbewijs naar de desbetreffende specialist(en) te hebben verwezen.

Op basis van mijn vaststellingen en de ingewonnen adviezen verklaar ik de kandida(a)t(e) hierna vermelde: (*)

☐ niet rijgeschikt voor het besturen van voertuigen van de categorie (*) ☐AM ☐A1 ☐A2 ☐A ☐B ☐B+E ☐G (*)

☐ rijgeschikt voor het besturen van voertuigen van de categorie (*) ☐AM ☐A1 ☐A2 ☐A ☐B ☐B+E ☐G (*) zonder aanpassingen, voorwaarden noch beperkingen

- ☐ rijgeschikt voor het besturen van voertuigen van de categorie (*) ☐AM ☐A1 ☐A2 ☐A ☐B ☐B+E ☐G (*) onder volgende voorwaarden of beperkingen:
- ☐ code 02. gehoorprothese/hulp communicatie
 - ☐ code 61 : beperkt tot verkeersdeelname van 1 uur na zonsopgang tot 1 uur voor zonsondergang;
 - ☐ code 62 : beperkt tot verkeersdeelname binnen een straal vankm rond de woonplaats of alleen in de aangegeven plaats-/landstreek
 - ☐ code 63 : beperkt tot het rijden zonder passagiers
 - ☐ code 64 : beperkt tot het rijden met een snelheid van niet meer dankm/u;
 - ☐ code 65 : rijden enkel onder begeleiding van een houder van een rijbewijs
 - ☐ code 66 : beperkt tot het besturen zonder aanhangwagen
 - ☐ code 67 : niet geldig op autosnelwegen
 - ☐ code 68 : zonder alcohol

Op basis van medische vaststellingen en, overeenkomstig voormelde bijlage 6, heeft deze geschiktheidsverklaring : (*)

- ☐ een onbeperkte geldigheidsduur
- ☐ een geldigheidsduur beperkt tot/...../.....

Ik verklaar de mij ter beschikking gestelde medische adviezen te bewaren in het dossier van de kandida(a)t(e) voor een periode van 6 jaar.

Identificatie van de kandida(a)t(e)

Naam :
Voornaam :
Geboortedatum :/...../.....
Rijksregisternummer (facultatief) :
Adres :

Identificatie van de geneesheer

Naam : Stempel
Adres :

Datum
Handtekening

(*) De van toepassing zijnde rubriek aankruisen.

Gezien om gevoegd te worden bij het koninklijk besluit van 14 december 2016 tot omzetting van richtlijn 2015/653/EU van de Commissie van 24 april 2015 tot wijziging van Richtlijn 2006/126/EG van het Europees Parlement en de Raad betreffende het rijbewijs.

FILIP

Van Koningswege :
De Minister van Mobiliteit,
Fr. BELLOT

De persoon met een dementie

- Dementie staat niet letterlijk vermeld in het KB
- het is niet aangetoond dat personen met een dementie meer betrokken zijn in ongevallen
- nogal wat personen met een milde dementie 'slagen' op een praktisch rij-onderzoek
- voorspelling met enkel klinische testen is twijfelachtig
- ernst en vorm van dementie zijn bepalende factoren

- In elk gedegen behandelplan wordt mobiliteit besproken
- groot belang van mobiliteit voor de algemene gezondheid en welzijn
- elke 'evaluatie' moet een 'remediërend karakter' hebben
- belang van preventie en voorbereiding (behandeltraject)
- belang van (para)medische opvolging (progressie)
- belang van ziekte inzicht en/of sociale ondersteuning of druk (risico beperking)

De persoon met een dementie

- Afwezigheid van klinisch bruikbare handleiding, maar er is wel een richtlijn
- red/orange flags:
 - (veel) minder frequent en ver rijden
 - de weg verliezen
 - geen gordeldracht
 - veranderd pedaalgebruik
 - vastzitten in gewoontes
 - dwangmatig volgen,

- nut van voorwaarden en beperkingen (geheugen)
 - vergeet de verzekeringstechnische aspecten niet
 - erken ook de mogelijke gevaren van de alternatieven
-
- behoud van mobiliteit: focus op de patiënt of op de omgeving?

De persoon met een dementie

Enkele referenties:

► Verkeersdeelname door personen met dementie.

Tant, 2019. in M. Vermeiren (Red.). Dementie, van begrijpen naar begeleiden (pp. 1-15 (losbladige uitgave)). Brussel: Politeia.

[Current Psychiatry Reports](#)
March 2018, 20:16 | [Cite as](#)

An International Approach to Enhancing a National Guideline on Driving and Dementia

Authors [Authors and affiliations](#)

Mark J. Rapoport , Justin N. Chee, David B. Carr, Frank Molnar, Gary Naglie, Jamie Dow, Richard Marottoli, Sara Mitchell, Mark Tant, Nathan Herrmann, Krista L. Lancôt, John-Paul Taylor, Paul C. Donaghy, Sherrilene Classen, Desmond O'Neill

Acta Neurol Belg
DOI 10.1007/s13760-017-0840-5

CrossMark

CONSENSUS PAPER AND GUIDELINE

Alzheimer's disease and driving: review of the literature and consensus guideline from Belgian dementia experts and the Belgian road safety institute endorsed by the Belgian Medical Association

Jan Versijpt¹ · Mark Tant² · Ingo Beyer³ · Jean-Christophe Bier⁴ · Patrick Cras⁵ · Peter P. De Deyn^{6,7} · Patrick De Wit⁸ · Olivier Deryck⁹ · Bernard Hanseeuw¹⁰ · Margareta Lambert¹¹ · Jean-Claude Lemper¹² · Eric Mormont^{13,14} · Mirko Petrovic¹⁵ · Gaetane Picard¹⁶ · Eric Salmon¹⁷ · Kurt Segers¹⁸ · Anne Sieben¹⁹ · Evert Thiery¹⁹ · Jos Tournay^{20,21} · Maurits Vandewoude²² · Manfredi Ventura²³ · Jurn Verschraegen²⁴ · Sebastiaan Engelborghs^{4,7} · Tom Goffin²⁵ · Michel Deneyer^{25,26} · Adrian Ivanoiu¹⁰

Nuttige websites

www.vias.be

www.wegcode.be

www.mobilit.fgov.be

<http://departement-mow.vlaanderen.be/nl>

subsidiërende overheid

Vias institute
Haachtsesteenweg 1405, 1130 Brussel
Website: www.vias.be

**Centrum Rijgeschiktheid - Afdeling
CARA**

02 244 1552
CARA@vias.be

Expert Rijgeschiktheid

Mark Tant, PhD

mark.tant@vias.be

VIAS
institute